

QUẢN LÝ VÀ KHAI THÁC NGUỒN TÀI LIỆU NỘI SINH TẠI THƯ VIỆN TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG

I LÊ THỊ MỸ HẠNH

Email: lemyhanh@spnttw.edu.vn
Trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương

I NGUYỄN THỊ PHƯƠNG HỒNG

Email: phuonghong.lib@gmail.com
Trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương

THE MANAGEMENT AND EXPLOITATION OF GREY LITERATURE AT THE LIBRARY OF NATIONAL UNIVERSITY OF ART EDUCATION

TÓM TẮT

Bài viết khảo sát thực trạng quản lý và đề xuất một số giải pháp nâng cao chất lượng quản lý và khai thác nguồn tài liệu nội sinh phục vụ học tập, giảng dạy và nghiên cứu khoa học tại Thư viện Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương.

Từ khóa: Tài liệu nội sinh, thư viện, quản lý, khai thác, thực trạng, giải pháp

ABSTRACT

This article surveys the current situation of management and proposes some solutions to improve the quality of management and exploitation of grey literature for learning, teaching and scientific research at the Library of the National University of Art Education.

Keywords: Grey literature, library, management, exploitation, current situation, solutions

Trong cuốn Dictionary for Library and Information Science xuất bản năm 2005 - Tác giả Reitz (2005) đã định nghĩa Thư viện trường đại học là “một thư viện hoặc một hệ thống thư viện do nhà trường thành lập, quản lý và cấp ngân sách hoạt động để đáp ứng các nhu cầu về thông tin, tra cứu và thông tin về môn học của sinh viên, các khoa và cán bộ của trường”. Qua đó, có thể thấy, thư viện là trung tâm cung cấp thông tin, tri thức hiệu quả nhất phục vụ cho công tác học tập, giảng dạy, nghiên cứu cho giảng viên và sinh viên. Một trong những tiêu chí đánh giá qui mô, chất lượng đào tạo của các trường đại học chính là tiêu chí đánh giá hệ thống thư viện và các dịch vụ cung cấp thông tin. Bên cạnh nguồn tài liệu được thu thập về từ các nguồn khác nhau, trong mỗi trường đại học còn có một nguồn tài liệu vô cùng quan trọng được hình thành trong chính hoạt động đào tạo và nghiên cứu của nhà trường, đó là nguồn tài liệu nội sinh. Nguồn tài liệu này là sản phẩm của hoạt động nghiên cứu, giảng dạy, học tập, thể hiện chất lượng đào tạo của trường, có nội dung phù hợp, phục vụ trực tiếp cho hoạt động này, góp phần trong việc nâng cao chất lượng đào tạo.

Với lịch sử hơn 50 năm hình thành và phát triển, Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương

(Trường ĐHSP Nghệ thuật TW) là nơi đào tạo, bồi dưỡng hàng ngàn lượt giáo viên nghệ thuật, cán bộ quản lý cho ngành giáo dục nói riêng và cả nước nói chung. Với sứ mệnh đào tạo, bồi dưỡng nguồn nhân lực chất lượng cao, nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ trong lĩnh vực văn hóa, giáo dục nghệ thuật đáp ứng các yêu cầu phát triển kinh tế xã hội của đất nước và hội nhập quốc tế với mục tiêu phát triển thành một trong những cơ sở đào tạo uy tín, lâu năm về đào tạo giáo viên phổ thông môn Nghệ thuật trong khu vực và quốc tế.

Trước những yêu cầu về đổi mới toàn diện về giáo dục, xuất phát từ những nhiệm vụ chiến lược phát triển của ngành giáo dục và chiến lược phát triển của Trường ĐHSP Nghệ thuật TW, Thư viện Trường ĐHSP Nghệ thuật TW (sau đây gọi là Thư viện) có vai trò rất quan trọng trong quá trình đổi mới giáo dục, nâng cao chất lượng đào tạo. Với mục tiêu là trung tâm cung cấp thông tin và tư liệu phục vụ học tập, giảng dạy và nghiên cứu khoa học, Thư viện luôn chú trọng việc xây dựng và phát triển nguồn lực thông tin, đặc biệt là nguồn tài liệu nội sinh

Để nguồn tài liệu nội sinh phát huy tối đa vai trò là nguồn học liệu có giá trị phục vụ hiệu quả cho học tập,

EDUCATION

giảng dạy và nghiên cứu khoa học tại Trường thì việc xây dựng, quản lý và phát triển cũng như khai thác hiệu quả nguồn tài liệu nội sinh luôn cần được chú trọng quan tâm.

1. Hiện trạng nguồn tài liệu nội sinh tại Thư viện Trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương

Nguồn tài liệu nội sinh hiện đang được quản lý tại Thư viện bao gồm: khóa luận, luận văn, luận án, giáo trình, kỷ yếu khoa học, đề tài nghiên cứu khoa học, đề cương bài giảng... Nguồn tài liệu này được nộp về Thư viện dựa trên yêu cầu từ trước của Khoa Sau đại học, Phòng Đào tạo và của Phòng Nghiên cứu Khoa học và Hợp tác quốc tế. Điều này gây ra tình trạng việc thu thập nguồn tài liệu này chưa có sự thống nhất về hình thức, nội dung và chưa được đầy đủ. Việc thu nộp tài liệu nội sinh hiện nay được thực hiện dưới hình thức nộp trực tiếp cho cán bộ Thư viện, nhưng mới chỉ có luận văn, luận án phải nộp đầy đủ bản in bìa cứng và bản mềm lưu trên đĩa CD, còn các loại tài liệu khác mới chỉ có bản giấy được nộp lên Thư viện. Số lượng nguồn tài liệu nội sinh hiện có trong Thư viện là 4.906 tài liệu, trong đó chiếm số lượng lớn là khóa luận, luận văn, luận án: 4.068 tài liệu chiếm hơn 83%; đề tài nghiên cứu khoa học: 829 tài liệu chiếm 16.8%, kỷ yếu khoa học: 9 tài liệu chiếm hơn 0.18%. Tuy nhiên có thể nói, đây chưa thể tính là số lượng đầy đủ bởi việc thực hiện nộp tài liệu của cán bộ, giảng viên trong trường còn chưa được thực hiện nghiêm túc và trách nhiệm làm ảnh hưởng tới công tác thu thập và quản lý nguồn tài liệu có giá trị này.

2. Thực trạng quản lý và khai thác nguồn tài liệu nội sinh tại Thư viện Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương

Việc quản lý và khai thác nguồn tài liệu nội sinh tại đây vẫn theo phương thức truyền thống. Tài liệu được thu nộp sẽ được bộ phận nghiệp vụ của Thư viện xử lý từng công đoạn: vào sổ đăng ký cá biệt, phân loại, dán nhãn và xếp giá sẵn sàng phục vụ. Hiện nay, nguồn tài liệu này đang được phục vụ bạn đọc theo hình thức kho mở nhằm đáp ứng được tối đa nhu cầu thông tin của bạn đọc.

Do chưa có bất cứ một quy định đồng nhất về việc thu nộp nên hiện nay mới chỉ có tài liệu là luận văn, luận án có kèm theo đĩa CD lưu bản mềm tài liệu, còn lại những tài liệu khác vẫn chỉ có một bản in được nộp lên thư viện, điều này cũng sẽ là vấn đề khó khăn và vất vả trong việc số hóa tài liệu tiến tới xây dựng bộ sưu tập số nguồn tài liệu nội sinh đáp ứng yêu cầu phát triển của Thư viện trong thời đại số hiện nay. Nội dung, hình thức của tài liệu thu nộp lên Thư viện cũng không có yêu cầu cụ thể và thống nhất dẫn tới có 1 số lượng tài liệu nộp lên còn in dưới dạng bìa mềm khiến Thư viện sẽ gặp khó khăn trong quá trình lưu giữ và bảo quản tài liệu.

3. Giải pháp nâng cao quản lý và khai thác hiệu quả nguồn tài liệu nội sinh tại Thư viện Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương

Căn cứ vào thực trạng quản lý và khai thác nguồn tài liệu nội sinh của Thư viện, đồng thời để khắc phục tình trạng trên và nhằm cải tiến/ nâng cao hiệu quả quản lý và khai thác nguồn tài liệu nội sinh của Thư viện trong thời gian tới, tác giả xin đề xuất một số giải pháp dưới đây:

Một là, nâng cao nhận thức về vai trò của nguồn tài liệu nội sinh. Để hoạt động quản lý và khai thác nguồn tài liệu nội sinh có hiệu quả cần có sự thống nhất về quan điểm cũng như nhận thức đầy đủ về vai trò của nguồn tài liệu nội sinh trong việc nâng cao chất lượng giáo dục và đào tạo. Từ đó có sự thống nhất về chủ trương của Ban lãnh đạo, Ban Giám hiệu Nhà trường cũng như sự phối kết hợp của các phòng ban chức năng, các khoa đào tạo để có những văn bản chỉ đạo, phối kết hợp giữa các đơn vị nhằm quản lý hiệu quả nguồn tài liệu nội sinh.

Hai là, cần ban hành quy chế thu nộp tài liệu nội sinh tại Thư viện Trường ĐHSP Nghệ thuật TW nhằm đảm bảo cho việc thu thập được đầy đủ, có kiểm soát và khai thác tốt nguồn tài liệu nội sinh phục vụ công tác đào tạo, học tập và nghiên cứu khoa học.

Ba là, đối với Thư viện là cơ quan trực tiếp thu thập, lưu trữ, quản lý và phục vụ khai thác nguồn tài liệu nội sinh cần có chính sách hiệu quả trong việc quản lý và bảo quản cũng như cung cấp các dịch vụ nhằm hỗ trợ bạn đọc trong việc tìm kiếm, khai thác hiệu quả nguồn tài liệu này. Thư viện cũng là một kênh để nâng cao nhận thức về tầm quan trọng và lợi ích của nguồn tài liệu nội sinh từ đó thu hút sự quan tâm của người dùng tin, của cán bộ, giảng viên trong nhà trường nhằm kêu gọi sự chia sẻ trách nhiệm trong việc xây dựng, quản lý và duy trì hiệu quả nguồn tài liệu này. Thường xuyên phối hợp, liên kết với các đơn vị có chức năng trong Nhà trường như Phòng Đào tạo, Phòng Nghiên cứu khoa học và Hợp tác quốc tế và Khoa Sau đại học để có thể thu thập, lưu trữ đầy đủ nhất nguồn tài liệu này.

Bốn là, cần có chính sách trao đổi, chia sẻ, liên kết với các Thư viện trong hệ thống các trường đại học nhằm mở rộng nguồn tài liệu này cả về số lượng và chất lượng nhằm đáp ứng tối đa nhu cầu tin của bạn đọc.

Có thể nói, nguồn tài liệu nội sinh đang ngày càng khẳng định được vai trò trọng trong hoạt động quản lý, nghiên cứu khoa học, giảng dạy và học tập tại các trường đại học với hàm lượng thông tin chuyên môn, phù hợp và có giá trị cao. Vì vậy, việc tổ chức quản lý và khai thác nguồn tài liệu nội sinh một cách hợp lý, có hiệu quả sẽ phát

EDUCATION

huy những ưu điểm của tài liệu này, góp phần nâng cao chất lượng nghiên cứu khoa học, giảng dạy, học tập của bạn đọc và nhà trường. Bên cạnh đó, việc không ngừng nghiên cứu thực trạng để đưa ra các giải pháp có tính khả thi, nâng cao công tác quản lý và khai thác sẽ phát huy được các giá trị đích thực của nguồn lực thông tin nói chung và nguồn tài liệu nội sinh nói riêng tại Thư viện Trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- 1. Chiến lược phát triển Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương giai đoạn 2022 – 20230 tầm nhìn đến năm 2045.**
- 2. Đặng Thị Thu Hiền (2017).** *Khai thác nguồn tài liệu nội sinh trong các thư viện trường đại học, cao đẳng hiện nay // Tạp chí Giáo dục. - 2017. - Số đặc biệt. - Tr. 201 – 203.*
- 3. Nguyễn Hồng Sinh, Huỳnh Thị Mỹ Phương (2013).** *Xây dựng nguồn tài liệu nội sinh trong trường đại học // Tạp chí Thông tin và Tư liệu: Số. 4 (2013) .- Tr. 19-25.*
- 4. Trần Công Khoa/ Thực trạng và giải pháp quản lý tài liệu nội sinh tại Thư viện Trường Đại học Phú Yên (2023) // Tạp chí Thông tin và Tư liệu: Số. 4 (2023).- Tr. 36-39.**